

CONSILIUL AUDIOVIZUALULUI AL REPUBLICII MOLDOVA

DIRECȚIA CONTROL SERVICII MEDIA AUDIOVIZUALE

RAPORT DE CONTROL

„TVR Moldova”

I. ALEGERI LOCALE GENERALE DIN 05 NOIEMBRIE 2023

Prin Decizia nr. 278 din 08 septembrie 2023, Consiliul Audiovizualului al Republicii Moldova (în continuare – CA) a dispus controlul privind respectarea prevederilor art. 89 și 90 din Codul electoral, vizând reflectarea alegerilor în mass-media, de către serviciile media audiovizuale de televiziune și radiodifuziune sonoră ale căror declarații privind politica editorială pentru reflectarea alegerilor locale generale din 05 noiembrie 2023 au fost aprobate de CA.

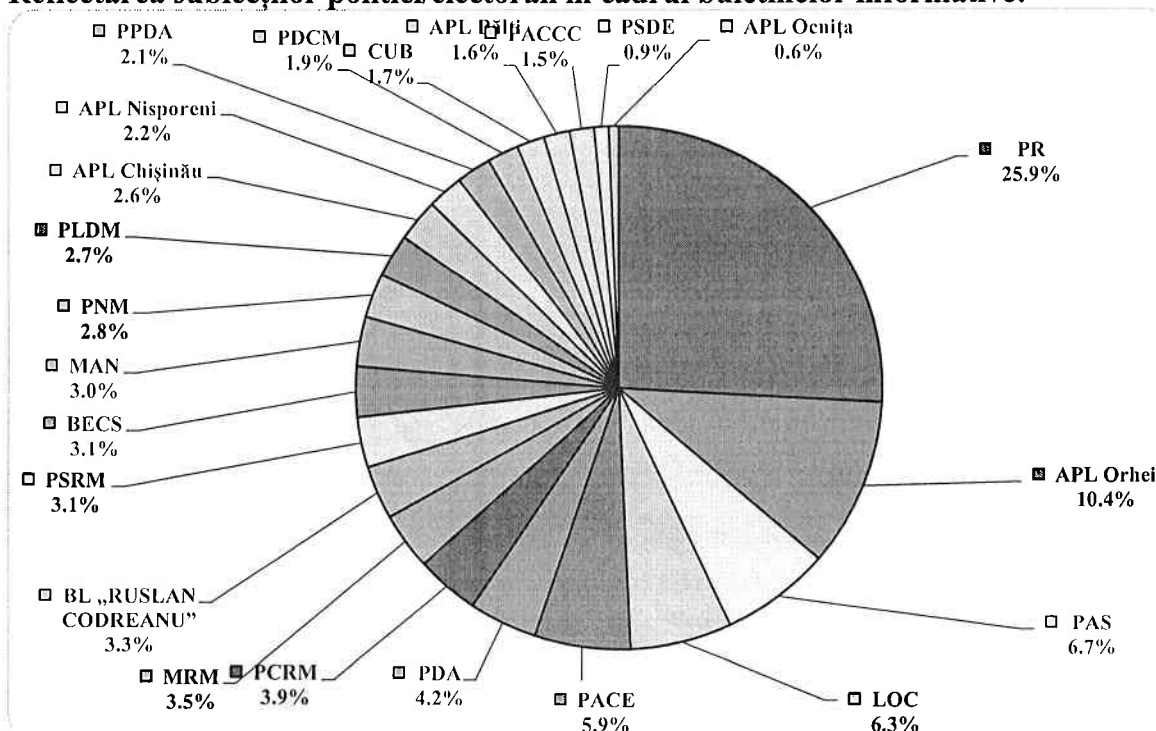
În cadrul controlului a fost supus verificării principalul buletin de știri al zilei din prime-time-ul de seară pentru perioada 18 - 24 septembrie 2023.

În conformitate cu prevederile art. 75 alin. (4) lit. a) și art. 83 alin. (3) lit. a) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018, art. 90 alin. (15) și (16) din Codul electoral nr. 325/2022, CA a efectuat controlul serviciului media audiovizual de televiziune „TVR Moldova”, la capitolul respectării prevederilor art. 89 și 90 din Codul electoral, în baza înregistrărilor captate de la un operator IPTV (Moldtelecom) și stocate pe serverul CA.

În perioada 18 - 24 septembrie 2023, serviciul media audiovizual de televiziune „TVR Moldova”, a difuzat, în buletinele de știri de la ora 18:00 (limba de difuzare: română), 13 știri cu caracter politic, social și electoral, în cadrul cărora au fost reflectați 18 subiecți politici/electorali (partide), 20 candidați desemnați, dintre care 7 subiecte au reflectat și activitatea Administrației Publice Chișinău, Orhei, Nisporeni, Bălți, Ocnița.

1.1. Subiecți politici/electorali

Reflectarea subiecților politici/electorali în cadrul buletinelor informative:

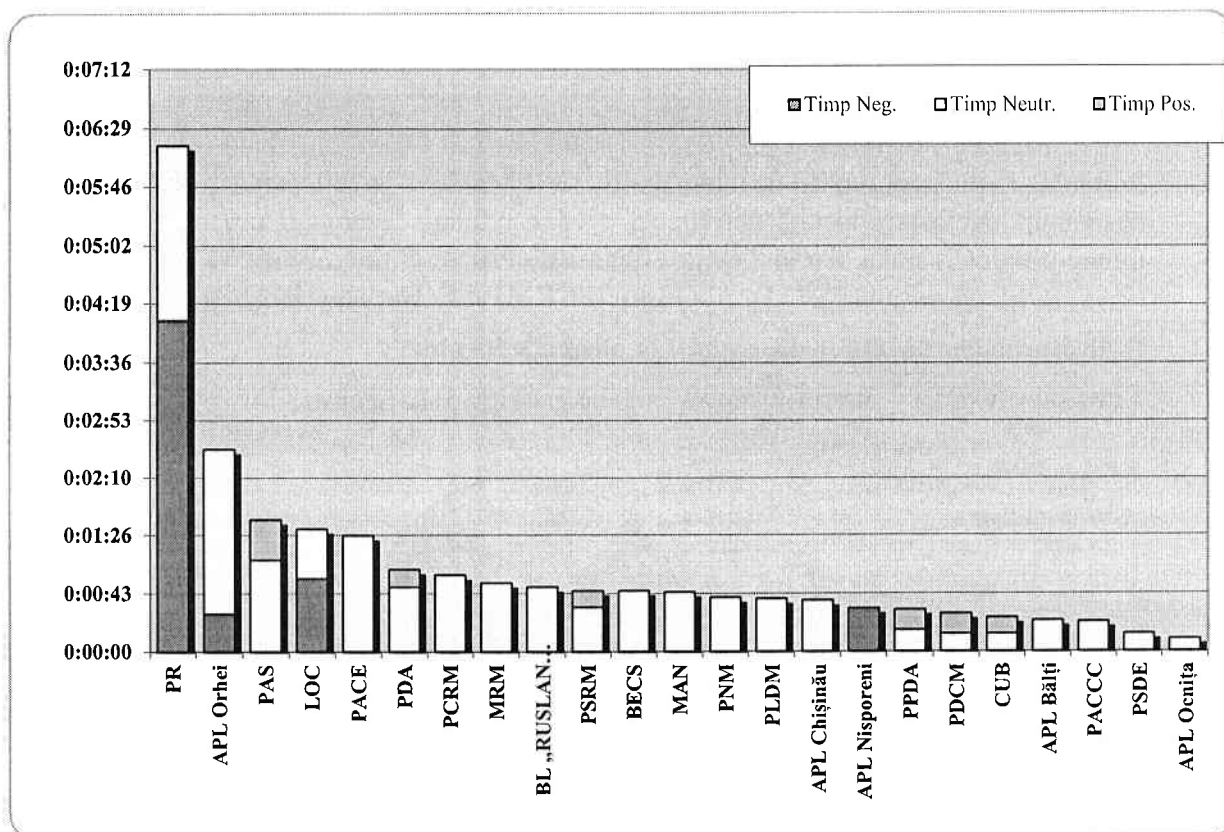

Detaliere:

Nr.	Subiecți politici/electorali	Timp total	Conotație		
			pozitivă	neutră	negativă
1.	Partidul Renaștere (PR)	06 min. 16 sec.	0 sec.	02 min. 09 sec.	04 min. 07 sec.
2.	APL Orhei	02 min. 31 sec.	0 sec.	02 min. 03 sec.	28 sec.
3.	Partidul Acțiune și Solidaritate (PAS)	01 min. 38 sec.	30 sec.	01 min. 08 sec.	0 sec.
4.	Liga Orașelor și Comunelor (LOC)	01 min. 31 sec.	0 sec.	37 sec.	54 sec.
5.	Partidul Acasă Construim Europa (PACE)	01 min. 26 sec.	0 sec.	01 min 26 sec.	0 sec.
6.	Partidul „Democrația Acasă” (PDA)	01 min. 01 sec.	13 sec.	48 sec.	0 sec.
7.	Partidul Comuniștilor din Republica Moldova (PCRM)	57 sec.	0 sec.	57 sec.	0 sec.
8.	Mișcarea “Respect Moldova” (MRM)	51 sec.	0 sec.	51 sec.	0 sec.
9.	BL „RUSLAN CODREANU”	48 sec.	0 sec.	48 sec.	0 sec.
10.	Partidul Socialiștilor din Republica Moldova (PSRM)	45 sec.	12 sec.	33 sec.	0 sec.
11.	Blocul electoral al Comuniștilor și Socialiștilor (BECS)	45 sec.	0 sec.	45 sec.	0 sec.
12.	Mișcarea Alternativă Națională (MAN)	44 sec.	0 sec.	44 sec.	0 sec.
13.	Partidul Național Moldovenesc (PNM)	40 sec.	0 sec.	40 sec.	0 sec.
14.	Partidul Liberal Democrat din Moldova (PLDM)	39 sec.	0 sec.	39 sec.	0 sec.
15.	APL Chișinău	38 sec.	0 sec.	38 sec.	0 sec.
16.	APL Nisporeni	32 sec.	0 sec.	0 sec.	32 sec.
17.	Platforma Demnitate și Adevăr (PPDA)	31 sec.	15 sec.	16 sec.	0 sec.
18.	Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei (PDCM)	28 sec.	15 sec.	13 sec.	0 sec.
19.	Coaliția pentru Unitate și Bunăstare (CUB)	25 sec.	12 sec.	13 sec.	0 sec.
20.	APL Bălți	23 sec.	0 sec.	23 sec.	0 sec.
21.	Partidul Acțiunii Comune – Congresul Civic (PACCC)	22 sec.	0 sec.	22 sec.	0 sec.
22.	Partidul Social Democrat European (PSDE)	13 sec.	0 sec.	13 sec.	0 sec.
23.	APL Ocnița	09 sec.	0 sec.	09 sec.	0 sec.

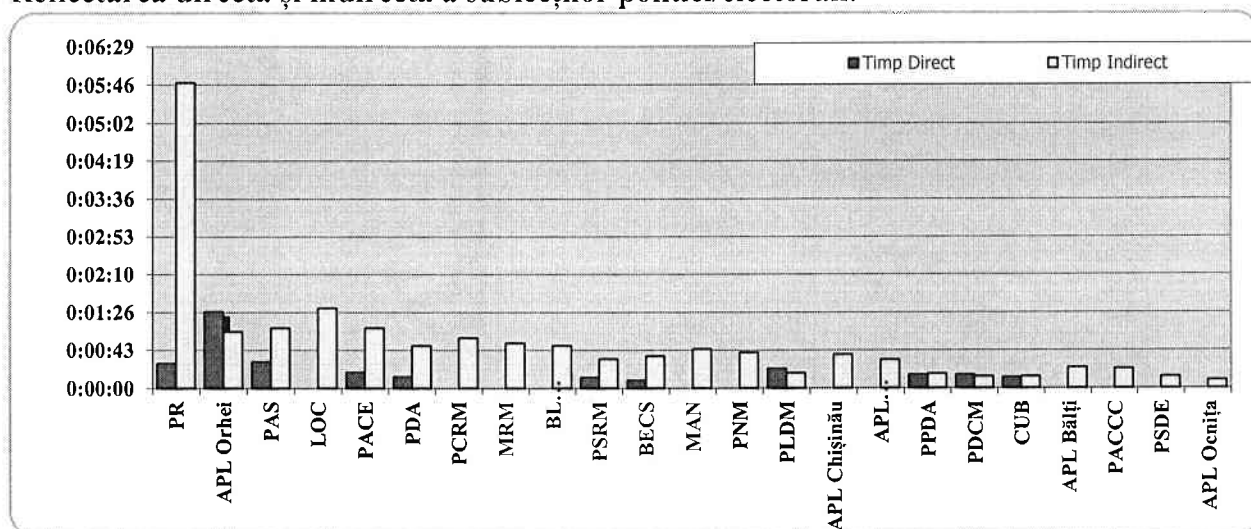
Volumul total de timp acordat subiecților politici/electorali a constituit 24 min. 13 sec., dintre care de cea mai mare pondere de reflectare a beneficiat PR – cu 25,9% (06 min. 16 sec.), urmat de subiecții APL Orhei – 10,4% (02 min. 31 sec.), PAS – 6,7% (01 min. 38 sec) și LOC – 6,3% (01 min. 31 sec.), iar APL Ocnița i-a revenit cea mai mică pondere de mediatizare – 0,6% (09 sec.).

Conotația reflectării subiecților politici/electorali:

Conotația reflectării subiecților politici/electorali în cadrul buletinelor de știri a fost într-o tonalitate neutră, cu excepția subiecților PR, APL Orhei, LOC și APL Nisporeni, care au fost mediatizați neutru și negativ, dar și PAS, PDA, PSRM, PPDA, PDCM, CUB au reflectați neutru și pozitiv. Conotațiile negative pentru PR se datorează reportajelor cu reținerea și plasarea în arest a deputaților Alexandr Nesterovschi și Irina Lozovan. Conotația negativă pentru LOC se explică prin prezența subiecților de știri în care se reflectă arestarea candidatului la funcția de Primar al municipiului Chișinău – Mihail Bagas. În cazul APL Nisporeni, timpul negativ a fost acordat în contextul subiecților despre arestarea Primarului de Nisporeni.

Reflectarea directă și indirectă a subiecților politici/electorali:

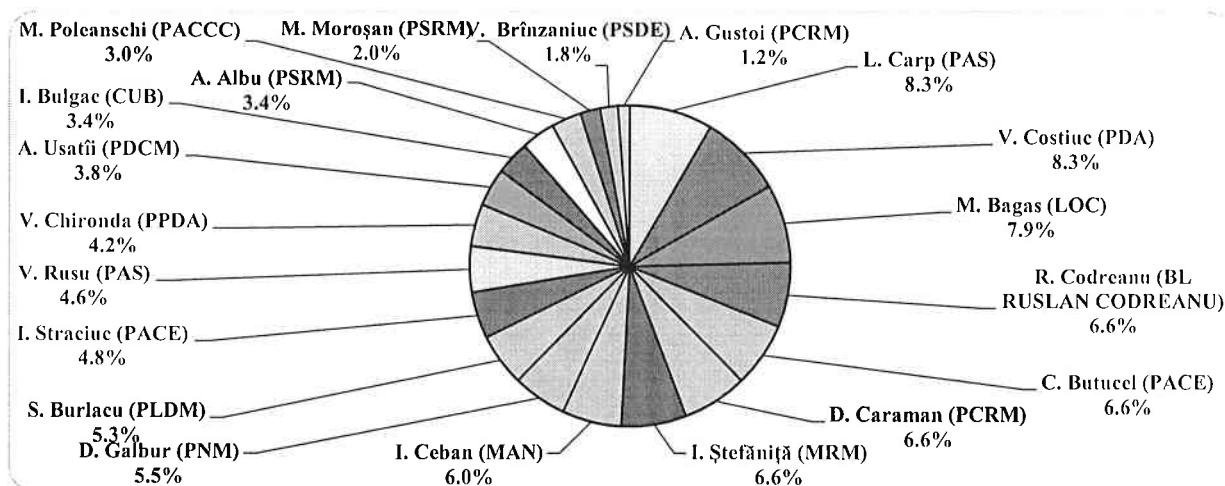

Subiecții politici/electorali PR, APL Orhei, PAS, PACE, PDA, PSRM, BECS, PLDM, PPDA, PDCM și CUB, au beneficiat de apariții directe și indirecte, iar restul subiecților doar de cele indirecte.

1.2. Candidați desemnați

Serviciul media audiovizual de televiziune „TVR Moldova” a reflectat activitatea a 20 de candidați desemnați. A fost reflectată activitatea a 15 candidați desemnați pentru funcția de Primar al municipiului Chișinău, dar și 5 pentru funcția de Primar al mun. Bălți: V. Rusu (PAS), I. Straciuc (PACE), M. Moroșan (PSRM), A. Gustoi (PCRM) și S. Burlacu (PLDM).

Reflectarea candidaților desemnați la alegerile locale:

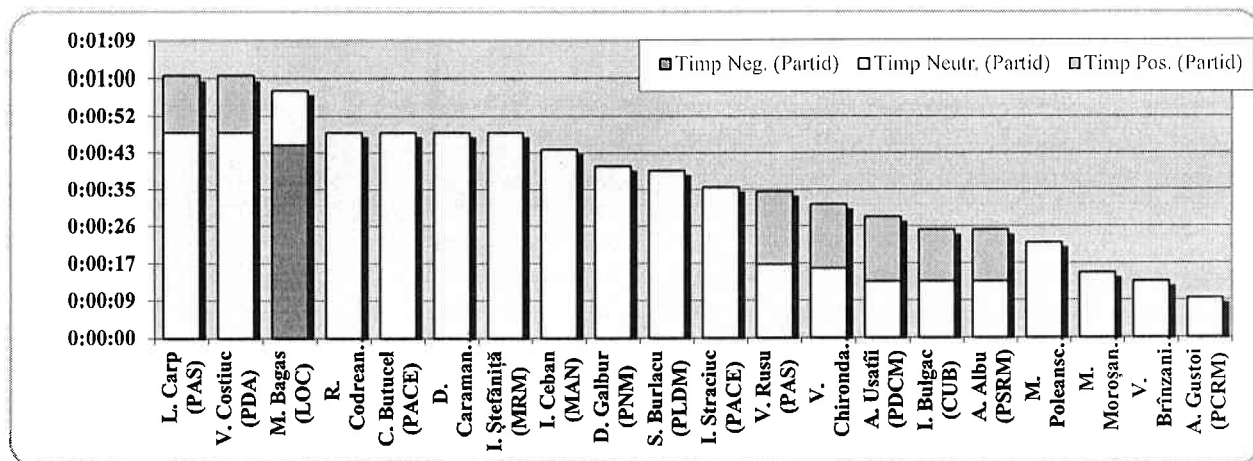

Detaliiere:

Nr.	Candidații desemnați	Timp total	Conotație		
			pozitivă	neutră	negativă
1.	L. Carp (PAS)	01 min. 01 sec.	13 sec.	48 sec.	0 sec.
2.	V. Costiuc (PDA)	01 min. 01 sec.	13 sec.	48 sec.	0 sec.
3.	M. Bagas (LOC)	58 sec.	0 sec.	13 sec.	45 sec.
4.	R. Codreanu (BL RUSLAN CODREANU)	48 sec.	0 sec.	48 sec.	0 sec.
5.	C. Butucel (PACE)	48 sec.	0 sec.	48 sec.	0 sec.
6.	D. Caraman (PCRM)	48 sec.	0 sec.	48 sec.	0 sec.
7.	I. Ștefăniță (MRM)	48 sec.	0 sec.	48 sec.	0 sec.
8.	I. Ceban (MAN)	44 sec.	0 sec.	44 sec.	0 sec.
9.	D. Galbur (PNM)	40 sec.	0 sec.	40 sec.	0 sec.
10.	S. Burlacu (PLDM)	39 sec.	0 sec.	39 sec.	0 sec.
11.	I. Straciuc (PACE)	35 sec.	0 sec.	35 sec.	0 sec.
12.	V. Rusu (PAS)	34 sec.	17 sec.	17 sec.	0 sec.
13.	V. Chironda (PPDA)	31 sec.	15 sec.	16 sec.	0 sec.
14.	A. Usatii (PDCM)	28 sec.	15 sec.	13 sec.	0 sec.
15.	I. Bulgac (CUB)	25 sec.	12 sec.	13 sec.	0 sec.
16.	A. Albu (PSRM)	25 sec.	12 sec.	13 sec.	0 sec.
17.	M. Poleanschi (PACCC)	22 sec.	0 sec.	22 sec.	0 sec.
18.	M. Moroșan (PSRM)	15 sec.	0 sec.	15 sec.	0 sec.
19.	V. Brînzaniuc (PSDE)	13 sec.	0 sec.	13 sec.	0 sec.
20.	A. Gustoi (PCRM)	09 sec.	0 sec.	09 sec.	0 sec.

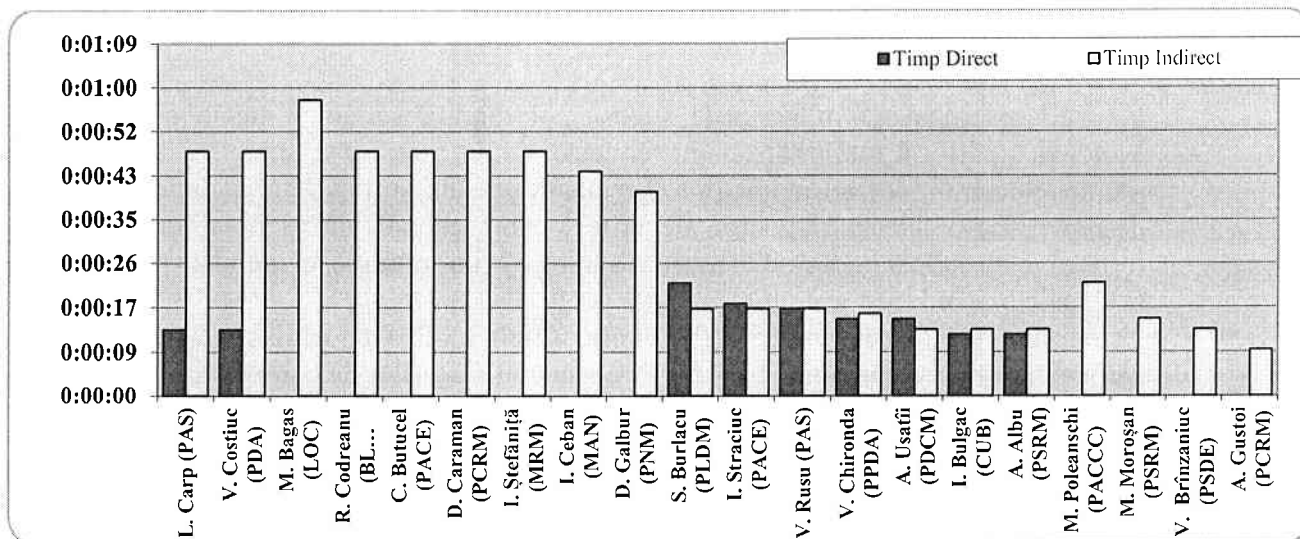
Volumul total de timp acordat candidaților desemnați a constituit 12 min. 12 sec. Datele diagramei în coraport cu detalierea timpului alocat candidaților desemnați atestă că de cea mai mare pondere de reflectare au beneficiat L. Carp (PAS) – cu 8,3% (01 min. 01 sec.) și V. Costiuc (PDA) – cu 8,3% (01 min 01 sec.), urmați de M. Bagas (LOC) cu 7,9% (58 sec.) iar de cea mai mică pondere de mediatizare au beneficiat V. Brânzaniuc (PSDE) – 1,8% (13 sec) și A. Gustoi (PCRM) cu 1,2% (09 sec).

Conotația reflectării candidaților desemnați:

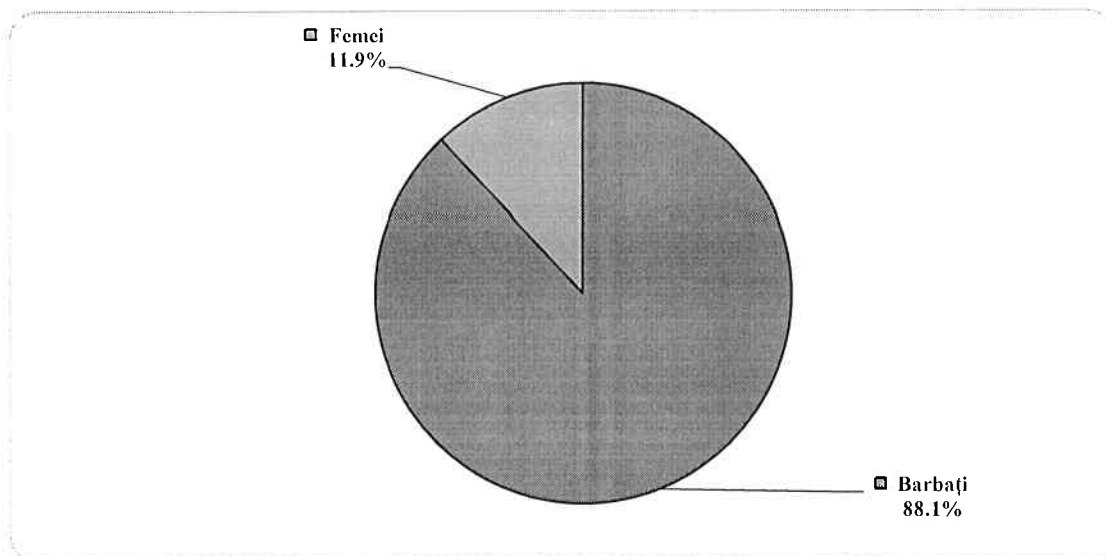
Conotația reflectării celor 20 candidați desemnați a fost într-o tonalitate neutră, cu excepția lui L. Carp (PAS), V. Costiuc (PDA), V. Rusu (PAS), V. Chironda (PPDA), A. Usatii, I. Bulgac și A. Albu care au fost reflectați și pozitiv. Candidatul desemnat M. Bagas (LOC) a fost reflectat neutru și negativ din cauza subiectelor care au vizat arestarea sa.

Reflectarea directă și indirectă a candidaților desemnați:

Din cei 20 de candidați desemnați reflectați, L. Carp (PAS), V. Costiuc (PDA), S. Burlacu (PLDM), I. Straciuc (PACE), V. Rusu (PAS), V. Chironda (PPDA), A. Usatii (PDCM), I. Bulgac (CUB) și A. Albu (PSRM) au beneficiat de intervenții directe și apariții indirecte, iar ceilalți candidați desemnați au beneficiat doar de apariții indirecte.

1.3 Categoria gender (masculin/feminin):

Datele diagramei atestă o pondere mai mare a bărbaților – 88,1% (17 min. 58 sec.), iar cota femeilor a fost egală cu 11,9% (02 min. 26 sec.).

II. ACCESUL PERSOANELOR CU DEFICIENȚE DE AUZ ȘI VĂZ LA SERVICIILE DE PROGRAME AUDIOVIZUALE CU CARACTER ELECTORAL

Serviciul media de televiziune „TVR Moldova” a asigurat accesibilitatea persoanelor cu deficiențe de auz prin interpretarea în limbaj mimico-gestual a buletinelor de știri de la ora 18:00.

Este de specificat că în perioada supusă controlului, serviciul media de televiziune „TVR Moldova” a difuzat mai multe subiecte electorale, în care a fost reflectată activitatea subiecților politici/electorali, cea a candidaților desemnați, precum și o știre ce include informații generale despre procesul electoral pentru alegerile locale generale din 5 noiembrie 2023. Subiectele respective nu au fost încadrate în rubrici sau grupaje informative, evidențiate prin semnale acustice și vizuale unice.

Astfel, sunt relevante prevederile **art. 90 alin. (2) lit. a)** din Codul electoral nr. 325 din 08.12.2022, dar și **pct. 38** din Regulamentul privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media.

Direcția control servicii media audiovizuale